

מבחן פנימי לתלקיט ספרות 12 שנ"ל - תשפ"ז

הנחיות

א. משך הבחינה: 120 דקות.

ב. מבנה השאלון:

בשאלון זה שלושה פרקים, יש לענות על שלוש שאלות באופן הבא:

פרק ראשון - שירה. יש לענות על שתי שאלות מפרק זה. זהו פרק חובה.

פרק שני - דרמה מודרנית.

יש לענות על שאלה אחת מפרק זה.

או

פרק שלישי - ספרי קריאה. יש לענות על שאלה אחת מפרק זה.

ג. מפתח הערכה:

פרק השירה - 25 נקודות לכל שאלה $\times$ 2 סה"כ 50 נקודות לפרק.

פרק הדרמה או פרק ספר הקריאה – 50 נקודות לשאלה.

סה"כ – 100 נקודות

בהצלחה!

פרק ראשון - שירה

זהו פרק חובה. ענה/עני על שתיים מהשאלות 1 - 4

סלימה את דומעת / אמירה הס

סלימה את דומעת שם עדיו ליד הפריז'ידר עם בלוק הקרח על
העינים שלי

זה היה בצריף הפח

שום קוסם מארץ עוצו לי לאן לרוץ לא בא

ממסמרת בפשי שלא תפרח

עמדתי ליד סלימה ולילה במעברה חלף מעלינו כמו צל כבד

יש לילות שזכרון קקטוסים מעקצים בלשון ובגוף

כי אכלתי מפרי דעת הצבר

הו ריח נרקיסים משכר

מושך רגלי ילד לרוץ עמק בתוך בצת נחל קישון

וזרים בידיו -

ריצת בקר חלומה אל לע הבצות המרהיב

הקיצתני אל בקר שכלו שכר ושעת בין שמשות אדירה

חפנה אל תוכי ילדה קלת גוף נושמת נוף

פרוש לכל גולה אל עולמו.

הייתי עשויה משי טהור ומלמלה

ונפשי מסרקה בפרח מסרק שולמית

מה לך סלימה טרם נולדת נספית אל ימים נקשים ואת עודך

נצן מתהפך לאשה בעולת איש, ילדה יתומה מאב

ואין לה חובק. ורק אני נצבתי לך מרחוק על שפת היאור

מאספת אותך אל תוכי גרה אסופית

עיניך בה קטנות ויוקדות רגש סתום

כמו חד חנית

כמו יהלום מלטש

בין עיי חרבות שמחתך

עוד בך דקלים ועסיס התמר.

שאלה 1 - "סלימה את דומעת" - אמירה הס

השיר מתאר את תקופת המעברות בעיניה של ילדה באותם ימים.

א. כיצד מתבטאים הקשיים בשיר? יש לרשום שלוש דוגמאות ולהסבירן. (15 נק')

ב. מה הם אמצעי העיצוב בציטוטים הבאים? כיצד הם תורמים להבנת משמעות השיר?

• "ריצת בקר חלומה אל לע הבצות המרהיב" (5 נק')

• "ולילה במעברה חלף מעלינו כמו צל כבד" (5 נק')

סיפור על הסבתא / אריה סיון

אתה רוצה לדעת מה היה פעם במקום הזה
לפני הכביש והבתים ואילנות הסרק?
חול היה פעם במקום הזה, חול בתולי
סבתך הייתה הולכת פה מתחת לשקמה
וצפרים היו תוקעות מקוריהן בפרו הלל מוגן
ומציצות מעל ראשה את ציוצי המלחמה הנוראה מכל –
המלחמה על שטח המחיה.
וסבתך, עלמה תמה, חשבה לפי תמה
כי אלו הן סימפוניות מפלאות
לכבוד השחר הבוקע מחדש,
אולי אפילו לכבודה.
וזה הביא אותה להתישב פה, במקום הזה –
ואת השאר אתה יודע, בודאי.

שאלה 2 - "סיפור על הסבתא" - אריה סיון

השיר מציג את סיפור ההתיישבות מזווית ראייה מיוחדת.

- א. איך הגיבה הסבתא למציאות הקשה בארץ? מהי המשמעות של תמימותה? (15 נק')
- ב. הסבר/הסבירי את משמעות הביטוי "המלחמה על שטח המחיה".
במקרה הזה - מי הם לדעתך "הלוחמים" ועל מה הם נלחמים? (10 נק')

על שתיקתם של התימנים / אהרון אלמוג

אל בית סבי באו תימנים ממחנה יוסף
ישבו ושתקו
כשאחד שר השני חיכה
כך גדלתי בין נהמה
לשתיקה
עכשיו התקינו לאבי טלפון והוא יושב
ומחכה לצלצל
שמונים שנה שתק שתקו אבותיו
עכשיו הוא רוצה שיקשיבו לדבריו.

שאלה 3 - "על שתיקתם של התימנים" - אהרון אלמוג

השיר מתאר שינוי בין דורות ואופני ביטוי שונים.

- א. תאר/תארי את ההבדל בין התנהגות הדור הישן לדור החדש כפי שהם מתוארים בשיר. מדוע השינוי הזה משמעותי? (15 נק')
- ב. כיצד משמש מכשיר הטלפון להדגשת הניגוד בין העבר להווה? הסבר/הסבירי בהתבסס על דוגמאות מהטקסט. (10 נק')

מתחת לפני האדמה / אלי אליהו

ומה לעשות שאצלי
הנתיח הצליח ובגיד
מתה. ולא נותרה
אלא המוסיקה שהיה אבי
שומע בתחנות הבושה,
כשהמתין בחניון התת-קרקעי,
לקחת אותי אל צבא העם
בדרך לעבודה.

ולא אשכח לעולם
את עצי ידו המגוששת
אחר העברית, להחליף מהר,
לפני שיוצאים ועולים
מעל פני האדמה.

שאלה 4 - "מתחת לפני האדמה" - אלי אליהו

השיר עוסק בזרות, בושה והתמודדות עם שינוי תרבותי.

א. מהו מקור הבושה של האב במוזיקה שהוא אוהב? מדוע הוא מרגיש צורך להחליף תחנות (15 נק')

ב. הסבר/הסביר את המשמעות של הביטוי "מתחת לפני האדמה" ו"מעל פני האדמה" - איך הם מייצגים מצבים שונים (10 נק')

פרק שני - דרמה מודרנית

הנחיות: אם בחרת בפרק זה ענה/עני על שאלה 5

שאלה 5

- בחר/בחרי רעיון מרכזי במחזה שלמדת (כגון: עימות בין דורות, חיפוש אחר זהות, התמודדות עם מציאות קשה, קשיים במשפחה או רעיון אחר) והדגם/הדגימי כיצד הוא מתפתח לאורך המחזה. (50 נק')

יש להתייחס בתשובה לשלושה מהנושאים הבאים -

- דיאלוגים ומונולוגים חשובים
- מעשים ומצבים דרמטיים
- התפתחות דמויות
- סמלים או מוטיבים חוזרים

פרק שלישי - ספר קריאה (מישהו לרוץ איתו מאת דוד גרוסמן)

הנחיות: אם בחרת בפרק זה ענה/עני על שאלה 6

שאלה 6

- בחר/בחרי שתי דמויות מרכזיות מהספר שקראת וערוך השוואה ביניהן. (50 נק')

יש להתייחס בתשובה לנושאים הבאים -

- המטרות והשאיפות שלהן
- דרכי ההתמודדות שלהן עם בעיות ומצבם הרגשי
- השפעתן זו על זו (אם רלוונטי)
- המסר שהסופר רוצה להעביר דרך הדמויות הללו